

խորհրդաւոր է հնչում այդ կողմը, երբ հոգեւոր և բարոյական աւերակները մէկ մէկու տեղի են տալիս:

Սրբազան երգիչը հիմնուելով Լուսաւորչի տեսիլքի վերայ՝ այս հաստատութիւնը «Լուսոյ Խորան» է անուանում: Դորանով ուրոշուած է և նորա կոչումը: Նա հիմնուած էր հոգեւոր դաստիարակութեան մայր լինելու, նորանից պիտի բղխէին աւետարանի լուսոյ ծառագայթները Հայութեան սրտի խորքերը լուսաւորելու: Անցեալից գիտեմք մենք, որ նա հաւատարիմ է մնացել այդ կոչման: Եկեղեցին հայութեան հոգեւոր քաղաքակրթութեան լուսաւորութեան փարոսն է եղել միշտ: Հայի հոգեւոր և մտաւոր շարժման արդիւնքները համարեա առանց բացառութեան Լուսոյ Խորանի աղբիւրներից են բղխել: Գիր, մատենագրութիւն, սրբազան արուեստ, հոգեւոր կեանք, այս բոլորը մեր եկեղեցու շնորհն է, որ մենք վայելելու բաղդ ունինք: Նա մեր հոգեւոր վերածնութեան որորանն է եղել, երբ խաւարն ու մահը մեզ կանել են սպառնացել:

Այսօր ևս, երբ Լուսաւորչի հոգին մեր եկեղեցու աւերակների վերայից վերաշինութեան հրաւեր է կարդում, մենք ուրիշ ծանապարհ չունինք ընտրելու, բայց եթէ կրօնական հոգեւոր վերածնութեան ծանապարհը: Ազգերի վերակենդանութեան ճշմարիտ ծանապարհը կրօնական վերակենդանութեան ծանապարհն է: Փրկչի խօսքը՝ «եթէ ոչ ոք ծնցի վերստին, ոչ կարէ տեսանել զարքայութիւնն Աստուծոյ» կարելի է և ազգերին ուղղել: Կրօնն է ճշմարիտ կեանքի աղբիւրը, \* ուրեմն և կրօնական վերածնութիւնը մի նոր և ճշմարիտ կեանքի սկիզբ: Մեր ներկայ կեանքը լի է վէրքերով: Մեր կեանքը լի է հիւանդ երեւոյթներով, որոնք իրենց կողմից ամենաճանր հետեւանքներ են յառաջ բերում: Հոգեւոր են այդ վէրքերը, հոգեւոր զէնքերով էլ պէտք է դռա ապաքինուին:

Մենք մի մեծ մարտ ունինք խաւարի կործանիչ ոյժի դէմ, ուստի և մեզ զէնք է

պէտք, ոչ մնացից, այլ Աստուծոյ հոգեով կաած: Նա աւելի սուր է և կարուկ, քան երկաթն ու պողպատը: Ժամանակը ծանր է և լուրջ, իսկ մենք թեթեւ ենք և անհեռատես, ժամանակը հիմնաւորութիւն է պահանջում և զործ, իսկ մենք օդային ամրոցներ ենք կառուցանում և բաւեր արտասանում: Մեր անկեղծ համոզմամբ ճշմարիտ վերակենդանութեան աղբիւրը կրօնական վերածնութեան մէջ պէտք է որոնել: Մեր եկեղեցին պէտք է աւելի բարոյական ոյժ, կենսատու զօրութիւն ունենայ, եթէ մենք յուսալից մի նոր կեանք սկսել ենք կամենում:

Արդ Մայր Աթոռն է այն կեդրոնը, որ տեղից հայութեան համար հոգեւոր, կրօնական կեանքի մի նոր հոսանք պիտի սկսուի. «Օրէնք ի Սիոնէ ելցէ»: Այստեղ է հաստատուած Լուսաւորչի՝ Հայաստանեայց վերածնութեան հօր՝ սուրբ գաւազանը, որ նորա հօտին միշտ ի փրկութիւն է հօվուել: Այստեղ ևս պէտք է նորա հոգին որ Հայի վերածնութեան սկզբնաւորութեան առիթն է եղել միշտ կենդանի և միշտ զործունեայ մնայ: Յոյն հոգին և այսօր սրբազան երգչի բերանով Մայր Աթոռի միաբանութեանն է ուղղում իւր հրաւերը. «Եկաք շինեցոյք սուրբ զՍոբանն Լուսոյ»:

Գարեգին Սարկաւազ.

## ԵԿԵՂԵՅԻ ԿԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ

### ՄԱՅՐ ԱԹՈՐ.

Ամսոյս 9-ին 10-ին և 12-ին հանդիսաւոր կերպով կատարուեցան ս. Հռիփսիմէի ս. Գայրանէի և Շողակաթի վանքերի տօները: Առաջին երկու տօներին ս. պատարագին ներկայ գտնուեցաւ Ազգիս Վեհափառ Հայրապետը:

Ծարաթ, ամսոյս 14-ին ս. Գրիգոր Լուսաւորչի եղև ի վիրապէն տօնը կատարուեցաւ: Մայր տաճարում հանդիսաւոր կերպով: Այդօրը ս. պատարագ մատոյց գեր. Տ. Եօայի արքեպիսկոպոսը իջման սեղանի վերայ:

\* Տես կրօնական բաժնի առաջնորդողը՝ «Կրօնի կենսատու զօրութիւն»:

Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի տօնին, Մայր Տաճարում, պատարագից յետոյ կատարուեցաւ մաղթանք Սոցին Կայսերական Մեծութեանց երկրորդ դստեր՝ Տաթիանա Նիկողանայի ծննդեան և անուանակոչութեան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ մայիսի 29-ին, իսկ մկրտութիւնը յունիսի 8-ին:

Կիւրակի ամսոյս 15-ին ս. Էջմիածնայ տօնը կատարուեցաւ փառաւոր հանդիսով և խառն բազմութեան ներկայութեամբ, որոնք եկած էին թէ, Երեւանից և թէ շրջակայ տեղերից:

Սախընթաց երեկոյեան Սորին Վեհափառութիւնը եկեղեցական թափօրով իջաւ Մայր Տաճարը:

Միւս օրը ս. պատարագից առաջ եկեղեցի իջաւ Վեհափառ Հայրապետը, ուր մարտնոթեան և ծեմարանի տեսչի ուսուցչաց և աշակերտների ներկայութեամբ Հայրապետական մաղթանք կատարուեցաւ: Պատարագը մատուցուեց Իջման սեղանի վերայ, պատարագիչն էր Դեր. Տ. Երեմիա արքեպիսկոպոսը:

Պատարագից յետոյ միարանական սեղանատանը ճաշ էր պատրաստուած բազմաթիւ հրաւիրեալների համար, որի ժամանակ Դեր. Տ. Սուքիաս արքեպիսկոպոսը մի բանախօսութեամբ բացատրեց օրուայ տօնի նշանակութիւնը, մաղթելով Հայաստանեայց Մայր Աթոռին հաստատութիւն և Սորա Մեծ Գահակալ Տ. Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոսին երկայն կեանք և բարօրութիւն:

Օրը պայծառ էր և հրաշալի և նպաստում էր հանդիսի շքեղութեան. դորա հետ ներդաշնակ էր և փառաւոր լուսաւորութիւնը, որով փայլում էին Մայր տաճարի Կաթողիկէն, գաւիթն ու ծեմարանը: Ուխտաւորների հոծ բազմութիւնն երկար ժամանակ զրօսնում էին տաճարի և ծեմարանի գաւթում, մինչև Վեհարանի առաջ երգում էր ծեմարանի խումբը և նուագում էր ուխտաւորների երաժշտութիւնը:

Ագուլիսի ս. Թովմայի վանքում տեղւոյն վանահայր Գեր. Գրիգոր եպիսկոպոս Աղափի-

րեանը Վեհ. Հայրապետի հրամանով կուսակրօն քահանայութեան տատնան տուեց ծեմարանի նախկին սան Նիկողայոս Տէր Աւետիքեանցին: Սորընծայ Նիկողայոս արեգան ուղարկուեցաւ Տաթիի վանքը ի միարանակցութիւն:

Մայր Աթոռիցս մեկնեցան իրանց պաշտօնատեղերը՝

Բարեշնորհ Թագէտս վարդապետը Տրփիսի՝ ս. Սարգսի վանահօր և Մայր Աթոռի կառուածոց կառավարչի պաշտօնով, և բարեշն. Եփրեմ վարդապետը Քիշնէ՝ տեղւոյն կոնսիստորիայի անդամութեան պաշտօնով:

Վերադարձան ս. Էջմիածին՝

Տփիսից՝ բարեշն. Համաղասպ վարդապետը և Շուշուց՝ բարեշն. Մեսրոփ վարդապետը:

Ամսոյս 11-ին Մայր Աթոռս եկաւ Յովնանեան—Մարիամեան օրիորդական դպրոցի Տեսուչ պ. Փիլիպպոս Վարդանեանը Վեհափառ Հայրապետին ներկայանալու և ամսոյս 16-ին վերադարձաւ Տփիսիս:

## Գ. Ճ Ե Մ Ա Ր Ա Ն.

Մայր Աթոռոյս ծեմարանում տարեկան քննութիւնները վերջացան անցեալ մայիս 31-ին և Վեհափառ Հայրապետի օրհնութեամբ երրորդ լսարանի լիակատար դասընթացն աւարտեցին հետեւեալ ինն ուսանողները.

Անդրէասեան Սարգիս Մշեցի (Տաճկ.)  
Գևանջեցեան Աստուածատուր Շուշեցի.  
Եղանեան Յարութիւն Այաջուրցի (Ղազախ).  
Թաւարբէգեան Վահան Մողղոցի.  
Թօփճեան Յակոբ Այնթապցի (Կիլիկիա).  
Իփաիկեան Սարգիս Տփիսեցի.  
Շահնազարեան Ասլան Հիւբիւրաթաղցի (Շուշի).

Ղազար սարկաւազ Սմբատեան Տաուշեցի (Ղազախ).  
Սմբատ սարկաւազ Տէր Աւետիսեան Բարանեցի (Լօռի).

Ամսոյս 16-ին, երկուշաբթի առաւօտ, Մայր Աթոռոյս Հոգեւոր Ժեմարանի երրորդ լսարանն աւարտող ինն ուսանողների նախաձեռնութեամբ (որոնցից երկուսը կուսակրօն սարկաւաղներ) Մայր Տաճարում մատուցուեցաւ ս. պատարագ ի յիշատակ Հանդուսեան Ժեմարանի Հիմնադիր Տ. Գեորգ Դ. կաթուղիկոսի, իսկ այնուհետեւ հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ հանգուցեալի գերեզմանի վերայ: Հոգեհանգստի ժամանակ աւարտողներից մէկը՝ Ասլան Շահնազարեանը աւարտող խմբի կողմից մի ծառ խօսեց, որով օրհնելով Հանգուցեալի յիշատակը յայտնեց իրանց երախտագիտութիւնը դէպի Մայր Աթոռը և Նորա արժանընտիր գահակալ՝ ամենայն Հայոց Տ. Տ. Մկրտիչ Կաթուղիկոսը:

Ժեմարանի Տեսչի օգնական բարեհնօրէց Կարապետ վարդապետը եռամսեայ արձակուրդ ստանալով՝ ուղեւորուեցաւ Ռուսաստանի համալսարանական քաղաքները իւր մասնագիտութեան վերաբերեալ ուսումնասիրութիւններ կատարելու նպատակով:

### ՏՊԱՐԱՆ Մ. ԱԹՈՌՈՅ.

«Արարատի» ընթերցողներին յայտնի է, որ Ազգիս Վեհափառ Հայրապետը դիտաւորութիւն ունենալով Մայր Աթոռոյս Տպարանից լոյս ընծայել Աստուածաշունչ ս. Դիրքը, անցեալ 1896 թուին արտասահման ուղարկեց Տփլիսի վանուց մայր եկեղեցու Տ. Դիւա քահանայ Աղանեանցին տպարանի համար նորագոյն կատարելագործուած մեքենաներ և տրպարանական այլ կարեւոր պարագաներ գնելու: Այդ բոլոր մեքենաներն արդէն ստացուել են Էջմիածնում և սարքուում են, կարճ ժամանակից յետոյ այդ ամենը պատրաստ կլինի և տպարանի բոլոր մեքենաները կրբանեն շոգիով: Այդ նպատակով՝ Վեհափառ Հայրապետի հրաւանի համեմատ Տփլիսից ս. Էջմիածին եկաւ արժ. Գիւտ քահ. Աղանեանցը:

### ԺԱՆՈՒՅՈՒՄՆ.

Արարատի բաժանորդներին այս համարի հետ ձրիարար ուղարկուում է ժանտախտ գրքոյի, աշխատասիրութիւն բժիշկ Վահան Արծրունու:

### ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ Մ. ԱԹՈՌՈՅ.

Արժանապատիւ Դիւա քահանայ Աղանեանցը մի յայտարարութեամբ յայտնել է Վեհ. Հայրապետին, որ իւր ունեցած բոլոր պատմական նիւթերը հրատարակելուց յետոյ պարտաւորուում է հետզհետէ ուղարկել նուէր Մայր Աթոռի Մատենադարանին և արդէն ուղարկել է երկու զրչագիր մատեան «Սիմէօն կաթուղիկոսի կենսագրութիւնը» և «Յուցակ յայտնութեան երկից զլսաւոր գործոց»:

### ՏԱԿԱՆԱՅԷ.

ՈՐԵՐԻ ԽՆԱՄԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ.

Սրածութիւններից, նախճիրներից և արեան բաղանիսներից յետոյ Հայաստան որբւայրի մնաց և այսօր Տաճկահայաստան լի է որբերի անթիւ բաղամութեամբ, որ անտէր անտիրական են մնացել: Սոցա թիւը հասնում է մինչև 50000 հազարի, եթէ ոչ աւելի: Յայտնի են այն ջանքերը, որ լիւնում են օտարների կողմից հայ որբերի մօտին, որոնցից շատերն հասել են մինչև Եւրոպա. սակայն ամենամեծ ջանքեր են կատարուում բուն երկրում սոցա խնամելու: Օտարի խնամքին կարօտ որբերը հայտնութիւնից հեռանալու վտանգի են ենթարկուած, թէպէտև շատերն օտարներից այդպիսի ձգտումն չունեն: Աւստի շատ ուրախալի է տեսնել, թէ Տաճկահայոց ազգային կենտրոնական վարչութիւնը իւր պատրիարքով մեծ ճիգեր է թափում այդ որբերին ազգային հաստատութեանց մէջ տեղաւորելու և նոր որբանոցներ հիմնելու: Ամեն մի հայ պիտի մխիթարուի լսելով և կարգալով այս մասին եղած ջանքերը:

«Մասիս» (13 մայիսի) հաղորդում է. Որբերի խնամատարութիւնն իւր վերջին նիստի մէջ հայի անելով եկել է այն եղրակացութեան թէ Ամեն. Տ. Պատրիարքին ուղարկուելիք նպատակնքով կարելի կլինի Վանայ, Տիարպէթի, Ուրֆայի, Խարբերգի և Երզրումի վանքերի մէջ որբանոցներ բանալ: Որբանոցները պիտի պահուեն վանքերի հասոյթներով և ստացուած նուէրներով:

Աւրախալի է, որ մեր վանքերն այսօր տաւել քան երբէք կոչուած են իրենց նշանակութեան, բառիս լայն և ընդարձակ իմաստով, ծառայելու: Սակայն կարիքն այնքան շատ է, որ անհրաժեշտ են երկրի բոլոր ուժերը լարել այդ նպատակի համար: Աւստի գովելի են այն հասարակութեանց, զիւղերի, քաղաքների և մասնաւոր անձանց ջանքերը, որոնք այս տառապեալ ժամանակ ձեռք են մեկնում հայի վիշտն ամօքելու:

Բիւզանդիոնի մէջ կարգում ենք, որ Նիկոմիդիոյ առաջնորդ Ստեփանոս եպիսկ. Յովակիմեանը գրով գիմել է Աեդ. Ազգ. Վարչութեան, յայտա-

բարեկամ թէ պատրաստ է 500—1000 որդեկաւորել իւր հողերը խնամքին յանձնուած թեմերի մեջ։

— Իզմիրի մէջ հաստատուած Ներսիսեան որբանոցները համար 30 որդեկաւորելու Մարաշից, որոնք շուտով ծանապարհ կ'ընեն։

— Արքայ խնամակալութիւնն ի նկատի ունի Սերաստեան ևս բնորէլ յարմարագոյն կենտրոն որբերի խնամածութեան համար, ուր վաղուց ի վեր որբախնամ մի ընկերութիւն կայ, իսկ քաղաքի մօտ դառնուած Ս. Նշանի վանքն, որ համեմատաբար կռիկ վիճակ ունի, կարող է յարմարուել մի կենտրոնական որբանոցի շրջակայ դաւառների համար։

— Ս. Պատրիարքը գրել է Արարիկի քահանայական դասին և գաւառական վարչութեան, որ փախազուծ է այնտեղ մի որբանոց հաստատել և պատուիրեց, որ միջոցների և յարմարութեանց մասին իրեն տեղեկագրեն։ Այստեղ արդէն մի որբանոց բացուել է Խարբերդից եկած հրահանգի համաձայն, բայց գտնուում է բողոքականների խնամքի տակ, միայն թէ չեն յարգուում Ս. Պատրիարքի շնորհաբերականի պայմանները, որ տրամադրուած էր հայ որբերին թողլ տալ իրենց Լեզուի լեզուի հետ սովորելու իրենց մայրենի եկեղեցու դասանակը և վախճելու կրօնական պաշտամունքները։ Այս դժբախտութեան են վիճակուել բոսմասին և Վր. Զեմպրերի որբանոցի հայ մանուկները Կարնոյ մէջ։ Ս. Պատրիարքի հրամանով բոլոր վիճակներից 350 անոթ և անպաշտպան որբեր պիտի բերուին Պոլս, որոնք Պատրիարքարանի հովանաւորութեան ներքոյ պիտի կրթուին, արհեստ սովորեն և կամ որդեկիր տրուին։

Որբերի մասին ամենից վերջին որոշումն այս է, որ իւրաքանչիւր առաջնորդական վիճակ իւր որբանոցը պիտի ունենայ, որոնք մասամբ ևս Պատրիարքարանից տրուած նպաստով պիտի պահպանուին։ — Ենգլիսերէն մի քանի բարեսէր ազգայիններ 180 ոսկու մի գումար են ուղարկել։

Երգրուածի Կարմիր վանքի մէջ արդէն մի որբանոց է բացուել, որին տարեկան 60 ոսկի պիտի կենդրոնից նպաստ տրուի։ Իւր այս կարգադրութիւններով Պատրիարքարանը տարեկան 700—750 ոսկի վճարելու յանձն է առած, որի յոյսն անշուշտ հայ ժողովրդի կարող մասի վրայ է։ Այս տարախառ վիճակին օգնելու փորձն ու եռանդը մեծ է։ Բիւզանդիոնի թղթակիցներից մինը մինչև իսկ առաջարկում է ազգային տարբեր նշանակել որ 2—3 տարի հաւաքուի որբերի խնամածութեան համար, ճիշդ այնպէս ի հարկ է, ինչպէս որ Երուսաղէմի Ս. Յակոբայ վանքի համար եղած Յարութիւն Պատրիարքի ժամանակ, Սեպայն պէտք է յիշել հէնց այդ ղեպքի աղիւսն ու հետախնդրել և այն ժամանակ կիմացուի որ այդտեսակ մի միջոց կը դառնայ օսմանեան գաղանների ձեռքը մի այլ ղեկը, որով կըշարունակեն հայի արդեանց վերջին կաթիլն անգամ արեան հետ ծծելու։

ՍՊԻՒՆՈՒՄ. — Ահաբեկի կոտորածներից յետոյ մշակող ձեռքերը պակասել են, դաշտերը խռպանացել և դրսից եկած օգնութիւնը չէ բուսականացնում, մասնաւոր որ արդէն մի քանի տեղեր միասինարները կամ արդէն կտրել են իրենց նպաստները կամ կտրելու վրայ են։ Զնայելով մի քանի տեղերից հասած նպաստաւոր լուրերին այս տարուայ ցանքի ու բերքի մասին Մասիս և

Բիւզանդիոն լրագրների հաղորդածներից երևում է, որ սովի փտանգ կայ Անայն ծովի շրջակայքում, այսպէս Ասպուրականի գիւղերում, Բաղէշում և Մուշում։

«Բիւզանդիոնում» կարգում ենք (17 մայիս), որ Բաղէշի Կրօն և քաղաք, ժողովները չկարողանալով գոհացում տալ հայ խնդրելու համար զիմոյ կարօտեալներին, ստիպուած կլինին առաջնորդարանի գոները փակել և հեռանալ։ սակայն Ս. Պատրիարքը կարեւոր կարգադրութիւն է արել օգնութիւն ուղարկելու համար և յանձնարարել է յիշեալ ժողովներին, որ չփոխեն և աշխատեն որ առաջնորդարանի զիմոյներն անմիջապէս ետ չդադնան։

— Նոյն լրագիրը հաղորդում է, որ Մշոյ դաշտում տեղ տեղ սովամահ վիճակ է տիրում և Կինճ գաւառակի մէջ 3 փոքրիկ աղջիկներ են մեռել։ Ս. Պատրիարքը հեռագրեց Մշոյ առաջնորդարանին, որ անմիջական օգնութեան համար մի գումար է ուղարկում, որի բաշխումը մասնակցութեամբ առաջնորդարանի խառն հանձնարարութեան տակ պիտի կատարուի։ ուստի պէտք է անմիջապէս հոգ տանել ամենից աւելի կարօտեալներին օգնելու։

ԿՐԹԱՅԻՆ ՎԻՃԱԿ. — Յայտնի է թէ ինչպէս տարիներով առաջ թուրք պետութիւնը ներդրում և հաւածում էր ծածկահայաստանում կրթեալ գաւառակարգ, մանաւանդ ուսուցիչներին։ Ահաբեկի կոտորածին զոհ գնացին շատերը սոցանից քահանաների հետ ի մոտին, Թէ այս և թէ բնակիչների կոտորածի և երկրի աւերման պատճառով Լայոց զպրոցները փակուեցան, ժողովրդի դառն աղքատութեան պատճառով նուազեց արդիւնքը «Միացեալ Ընկերութեան», որ կոչուած է խաւար անկիւններում զպրոց բանալու։ Զնայելով այս պարագաներին՝ աղքատացած և թշուառացած հայ ժողովուրդը իւր այս օրհասական ժամին չէ մոռանում իւր որդեկ կրթութեան գործը։

Վ. Պոլսում առանձին մասնաժողով է կազմուել, որ հայթայթում է գաւառների աշակերտների գրական պիտոյքները։

Աւսումնարանական խորհուրդն ևս որոշել է ա) Մշոյ, Երզնկայի և Կիւրոսի աղքատիկ զպրոցների համար դասադրեր հայթայթել և շուտափոյթ հասցնել, բ) Զեռագիտութեան ուսումը օրիորդաց զպրոցների համար պարտաւորիչ անելը քննել, գ) Աս. Խորհուրդը նկատելով, որ Վ. Պոլսի գրեթէ բոլոր Աղդ. վարժարանների մէջ հայ լեզուի աւանդման համար խնամք չի տարուում, յանձնեց իւր անդամներից Յակոբ Գուրգենին, յատկապէս այցելել բոլոր Աղդային վարժարանները և հայ լեզուի ուսուցման մասին ի մօտոյ քննութիւն կատարել, հրահանգներ տալ և պարբերական այցելութեամբ հսկել այդ հրահանգների ձգիւ գործադրութեան բոստ պահանջման կազմական կանոնադրոյն։

ՎԻՃԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ. — Քաղաքական ժողովը Վայթիւրի խորհրդարանի մէջ նիստ անելով նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարքի և փոխ. տեսնապետութեամբ պ. Տիգրան Կոստանի հետեւեալ որոշումներն արաւ։

— Ըզրիանու պոլսի նորքնտիր առաջնորդ Գեր. Զմայեակ եպիսկ. Գիմոքսեանի հրաժարականը ան-

ընդունելի գատելով, յանձնեց սրբազան Նախագահին գծուարութիւնները բաձնալու գործը:

— Պրուսայի նորընտիր առաջնորդ Արթ. Յովհաննէս Ծ. Վ. Արշարունու պաշտօնը վաւերացնելով՝ պէտք եղած հրահանգները տուաւ ժամ առաջ իւր պաշտօնատեղին ուղևորուելու համար:

— Որոշեց Սերաստիոյ ծերունադարդ առաջնորդ Գեր. Պետրոս եպիսկ. Թահմիզճեանին յանձնել Թօքատի թեմը առ ժամանակ հովուելու պաշտօնը:

Խառն ժողովը որոշել է նկատողութեան չառնել Բարդուղիմէոս եպ. Չամբանի և Գէորգ Ծ. Վ. Իւթիւճեանի հրաժարականները եզրիպտոսի առաջնորդութեան պաշտօնին ընտրուելուց:

ՔԱՀԱՆԱԿՆԵՐ. — Յաւերթ անմոռանալի կրմնայ կոտորածների պատմութեան մէջ շատ քաջարի քահանաների գործերը, որոնք դառն ժամանակներում իւրեանց ժողովուրդը հովուում էին, միւթարում և նոցա հետ և նոցա համար նահատակուում Այսպէս էին ամեն դաւառացիք, որոնց Պօսեցիք և այլք ծաղրելով խորթը են անուանում մինչդեռ քաղաքներում լուսաւորուած քահանաներն արդէն սկսել են մեր քահանայական դասում շտեմուած անկարգութիւններ և զեղծումներ անել, որով չարօրինակ են դառնում ժողովրդեան և գայթակղութիւն պատճառում իւրեանց հօտին:

Դեռ նոր էր, որ Բուլղարիոյ հայ քահանաներից մինը թողեց իւր կարգը և մտաւ աշխարհականների գասը, որովհետեւ Ամեն. Հայոց Հայրապետը չբարեհաճեցաւ նորան թոյլ տալ երկրորդ անգամ ամուսնանալու: Այժմ էլ ինչպէս կարգում ենք «Մասիս» լրագրի մայիսի 14-ի համարում՝ Ազգ. Կրօնական ժողովը Ռօզոսթոյի առաջնորդական տեղապահի գրութիւններից տեղեկանալով թէ՛ Բեռլորոս անունով մի քահանայ աշխարհական ժամանակ երկու անգամ ամուսնացած և յետոյ քահանայ ձեռնադրուած է և երկար աստ անդ լծափառելուց յետոյ Ռօզոսթոյում Ստեփան անունով մի կառապանի գաղտագողի պսակել է նորա մի մերձաւոր ազգականի աղջկայ հետ, որ կրօնական ժողովն ու Ազգ. Պատրիարքարանն արգելած էր և անյայտացել, մանրամասն տեղեկութիւն պահանջեց յիշեալ չքահանայի մասին և պսակն անվաւեր համարեց:

— Յակովբ անունով մի քահանայ իւր առաջին ամուսնու մահուանից յետոյ, քահանայութիւնը թողնելով երկրորդ անգամ ամուսնացել էր: Այս երկրորդի մահուանից յետոյ վերոյիշեալ աշխարհականացեալ քահանան անցեալ տարի Կրօն. ժողովին էր գիմել, որ իրեն հրաման տրուի վերըստին քահանայական պաշտօնը կատարելու: Ժողովը որոշել էր, որ յիշեալ անձն այլևս բնաւ քահանայ չճանաչուի, նաև ոչ միայն եկեղեցում, այլ վարժարաններում իրաւունք չունենայ պաշտօն վարելու: Սոյն քահանան այս տարի ևս կրկնեց իւր խնդիրը, սակայն այս ժողովը հաստատուն մնաց նախորդի որոշման:

## Պ Ա Շ Տ Օ Ն Ա Կ Ա Ն Բ.

### ՔԱՂԱՔԱՆԻ Ի ԿՈՆՏԱՆՍՏԱՆՈՒ ՎԵՐԱԳՐՈՒ ՀԱՅՐԱՊԵՏՈՒ.

Կոնստանդնուպոլսեան Հոգաբարձութեան Եկեղ.—Ժխ. ուսումնարանաց Աստրախանի. թ. 375:

— Յանուն Տ. Խորէն Եպիսկոպոսի Ստեփանէ, որով կարգի նա վանահայր Ս. Խաչ վանուց Ղրիմու. թ. 377:

— Յանուն Տ. Կոստանդին քահանայի Կոստանեան Ալեքսանդրապօլու, որով շնորհի նմա լանջախաչ քահանայական. թ. 384:

— Յանուն Տ. Մաշթոց վարդապետի, որով կարգի հովիւ ի վերայ ժողովրդոց բնակեցոց յԱւստր քաղաքի յԱմերիկա. թ. 385:

— Յանուն Տ. Վաղինակ վարդապետի, որով կարգի հովիւ ի վերայ ժողովրդոց բնակեցոց ի Պրովիդանս քաղաքի յԱմերիկա. թ. 386:

— Յանուն Սալոմէի Աւետիքեան, որով յայտնի գտացմանէ ի ձեռն կոնսիստորիալին Տփղեաց մի հաղար ուրբեաց ի պէտս ստատուածահաճոյ գործոց, զորս կտակեալ է հանգուցեալ Տ. Կատարինէ Տ. Մովսիսեան. թ. 432:

— Յանուն Տ. Պետրոս քահանայի Մատնիշեան, որով շնորհի նմա լանջախաչ քահանայական. թ. 464:

— Յանուն Տ. Յովհաննէս վարդապետի Բազունուոյ, որով կարգի վանահայր Ս. Թադէոսի վանից Մաքուայ. թ. 465:

— Յանուն նորին, որով շնորհի նմա լանջախաչ վարդապետական ականակուռ. թ. 466:

— Յանուն Տ. Թադէոս վարդապետի Առիւծեան, որով շնորհի նմա լանջախաչ վարդապետական ականակուռ. թ. 488:

— Հաստատութեան Հոգաբարձութեան Եկեղ.—Ժխ. ուսումնարանին Հայոց ի Սորբ քաղաքամասին Երեւանայ. թ. 507: